

Katalog kritérií pro zřízení zajištěných cest.

Úvod

Průstupy zajištěných cest jsou uznány jako jedna z forem alpinismu a těší se vysoké oblíbenosti. Jak v programech sekcí Alpského spolku, tak v kursech nabízených privátními subjekty má absolvování zajištěných cest své pevné místo. Zajištěné cesty umožňují velkému okruhu osob jedinečně zážitky v horách v konfrontaci s extrémními podmínkami a to bez příliš velkých předběžných znalostí. Moderní zajištěné cesty je možné svoji polohou, vybavením a zpřístupňováním míst srovnat více s lezeckými cestami (typu plezír) než s turistickými cestami.

V důsledku těchto faktorů lze v uplynulých letech pozorovat v celém alpském prostoru trend - nové objevování a otvírání zajištěných cest. K tomuto trendu se alpské spolky stavějí zásadně kriticky. Současně ale musí být cílem tento vývoj spoluutvářet tak, aby bylo zabráněno negativnímu působení na přírodu a krajinu a aby byly respektovány při plánování a realizaci nových zajištěných cest sportovní aspekty a bezpečnostně technické standardy Alpského spolku.

Pro sekce Alpského spolku musí proto být vytvořena možnost převzít gesci při realizaci projektů nových zajištěných cest. Jenom tak je možné dlouhodobě zajistit při této formě alpinismu kompetentnost Alpského spolku. Následující katalog kritérií zakotvuje aspekty, na které je nutno z pohledu Alpského spolku brát zřetel při zřizování zajištěných cest.

Ve svém hlavním programu a směrnících považuje Německý alpský spolek zpřístupňování Alp z hlediska výstavby nových chat, cest a zajištěných cest jako uzavřené. „Avšak platí, že stávající síť musí být zachována, udržována a trvale rozvíjena.“ V tomto smyslu jsou na nové zajištěné cesty (mimo územně vymezené oblasti pro rozvoj *(ve smyslu územního plánování - pozn.překladaatele)*) kladeny vysoké požadavky na potřebu a poptávku, vliv na přírodu, bezpečnost a koncepčnost z hlediska alpských sportů. Pro Německý alpský spolek a jeho sekce je výstavba nových zajištěných cest, nebo účast na takovýchto opatřeních myslitelná jen v pečlivě a důkladně odůvodněných výjimečných ojedinělých případech, při dodržení a splnění všech dále jmenovaných požadavků a kritérií a také po prověření a rozhodnutí spolkové rady. Současně doporučuje Německý alpský spolek všem, kteří plánují nové zajištěné cesty, žadatelům, realizátorům, těm kteří rozhodují, nebo se na podílí na povolovacím postupu, vzít za základ pro své posouzení výstavby nové zajištěné cesty následující „Katalog kritérií pro zřízení zajištěných cest“.

Definice pojmů

Ocelové lano ještě netvoří zajištěnou cestu. Dlouhá tradice a současný trend v zajištěných cestách způsobuje (nezávisle na hodnocení obtížnosti jednotlivých cest) velkou rozmanitost rozličných forem výstupů, zajištěných lanem. Následující klasifikace podává přehled použitých pojmů. Zařazení jednotlivých cest do jedné kategorie může být v jednotlivých případech těžké, nebo dokonce nemožné, protože jsou možné plynulé přechody a kombinace .

1.Sportovní zajištěné cesty („Sportklettersteige“)

Co nejvíc sportovně zaměřené zajištěné cesty, průběžně opatřené ocelovým lanem, lezecké výstupy ve strmých skalních podmínkách. Pro absolvování jsou zpravidla nutné mimořádně vysoké kondiční schopnosti a souprava pro zajištěné cesty (Klettersteigset). V mnoha moderních sportovních zajištěných cestách existují mimořádné (senzační) prvky, jako visuté mosty nebo lanové dráhy.

2. Klasické zajištěné cesty („Klassische Klettersteige“)

Průběžně opatřené ocelovým lanem vedou klasické zajištěné cesty ve srovnání se sportovními zajištěnými cestami v méně strmých podmínkách I pro jejich absolvování je nutná souprava pro zajištěné cesty.

3. Zajištěné chodníky („versicherte Steige“)

Zajištěné chodníky (pěšiny) nemají žádné průběžné ocelové zajišťovací lano. Těžká, nebo exponovaná místa, která se v průběhu vyskytnou mohou být odjištěna. Tyto zajištěné chodníky jsou obvykle absolvovány bez soupravy pro zajištěné cesty.

4. Zajištěné cesty („Klettersteige“)

Výstupy s barevným značením trasy popřípadě bez značení, při jejichž absolvování musí být zdolána obtížnost volného lezení až do III. stupně. Klíčové pasáže jsou opatřeny dodatečným jištěním (žebříky nebo ocelové lano).

1. Komunikace

Pro bezproblémovou výstavbu a akceptaci nové zajištěné cesty je důležitá otevřená komunikace se všemi možnými dotčenými. V této věci musí být uskutečněno informační jednání se všemi zájmovými skupinami (které jsou dále uvedeny jako příklad) a v němž musí být diskutovány jednotlivé detaily projektu.

Pozor: Možnost konfliktů je dána při každém projektování nové cesty nebo výstupu, tyto možné konflikty mohou být právě tímto výše uvedeným předběžným jednáním včas rozpoznány, eventuálně i korigovány. Pokud se nepodaří již v procesu plánování tyto konflikty odstranit, potom je nutno zvažovat velmi kriticky další postup.

Otevřená komunikace v přípravném stádiu zřízení nové zajištěné cesty je jedním z nejdůležitějších předpokladů pro vlastní výstavbu a akceptaci zajištěné cesty.

Odsouhlasení se zájmovými skupinami

- vlastníci pozemků

- vyjasnit, kdo je vlastníkem pozemků na vlastní zajištěné cestě a na přístupu k ní

- opatřit si souhlas ke stavbě

- sekce Alpského spolku

- na území působnosti kterého alpského spolku (sekce) vede zajištěná cesta

- informace o projektu by měla být předána podle možností i na sekce alpského spolku, jejichž území působnosti s dotčeným sousedí

- lezci

- protože zajištěné cesty jsou často projektovány v okolí stěn, kterými vedou lezecké cesty, měl by být také navázán kontakt s místními lezci.

- Narušení existujících lezeckých cest novou zajištěnou cestou je třeba v každém případě zabránit. Připustit pouze když s místními lezci, nebo prvovýstupci bylo dosaženo shody.

- horská záchranná služba

- s plánováním nové zajištěné cesty musí souhlasit horská služba

- obec / ochrana přírody

- V každém případě je nutno zapojit do jednání pokud možno včas obec, na jejímž území je záměr plánován a dále příslušný úřad ochrany přírody. Při tom jde především o odborné vyhodnocení z hlediska ochrany přírody a problematiku parkovacích možností a přístupu. V daných případech je také nutno zapojit do jednání příslušnou vládu (*míněna vláda spolkové země - pozn.překladaatele*) a případně krajského hejtmána.

- lesní hospodářství, myslivost, salašnictví

-Pokud má zajištěná cesta, nebo přístup k ní vést přes oblast lesů, nebo pastvin, je v každém případě třeba brát ohled na zájmy a potřeby lesníků a zemědělců. Totéž platí pro potřeby myslivosti.

- ostatní uživatelé

2.Právní aspekty

Zákony o ochraně přírody

Je nutno dbát na cíle ochrany přírody stanovené zákonem v příslušné oblasti. K tomu je třeba dbát na regionální, národní a mezinárodní ustanovení.

Odpovědnost a povinnost bezpečného provozu

Uživatel/nositel přebírá zřízením nové zajištěné cesty povinnost zajištění bezpečného provozu a musí zajistit pravidelnou údržbu. Pojištění povinného ručení, tak jak existuje pro sekce Alpského spolku, zahrnuje také zajištěné cesty, čímž jsou případné nároky vzniklé z práva odpovědnosti (ručení) pokryty.

Minimálně jednou ročně (zpravidla na začátku sezóny) a při upozornění na poškození musí být proveden a protokolován průstup odbornou osobou. Při zjištění závažných nedostatků, musí být zajištěná cesta okamžitě uzavřena, odpovídajícím způsobem na to upozorněno a nedostatky neodkladně odstraněny.

Otázky vlastnictví

Ke zřízení nové zajištěné cesty je nutný v každém případě písemný souhlas vlastníka pozemků.

Stavební povolení

Zajištěná cesta představuje stavební zařízení a je potřeba stavební povolení od příslušného úřadu nebo obce.

3. Aspekty ochrany přírody

Zřízení nové zajištěné cesty nesmí spolu nést těžké zásahy a poškození přírody a životního prostředí. Je nutno dodržovat požadavky na druhovou ochranu. Ohrožení jednotlivých druhů, nebo biotopů musí být vyloučeno.

Územní plánování

Pokud jsou při zřízení zajištěné cesty dotčena chráněná území podle regionálních, národních nebo mezinárodních standardů, musí být dodržena odpovídající nařízení nebo případné povolení procesy (např. povolení orgánu ochrany přírody). Plánovaná zajištěná cesta musí být zřízena tak, aby nenarušovala platný předmět ochrany.

Při posuzování problematiky územního plánování není uvažováno pouze s vlastním zařízením zajištěné cesty, ale také s přístupy a sestupy, též se situací s parkováním, očekávaným výsledným postupům a nepřímým dopadům těchto opatření. Je třeba zvažovat možnost dostupnosti zajištěné cesty pomocí veřejné dopravy.

Stupeň zpřístupnění (území)

Při zřízení nové zajištěné cesty je také rozhodující obecná a turistická přístupnost území. Dosud málo, nebo nepřístupná území, musí být respektována a zachován jejich charakter. V regionu musí z turistického a ekologického hlediska zůstat dostatečné množství klidových zón. Je třeba brát ohled na hustotu zajištěných cest v regionu a infrastrukturu, která je v okolí k dispozici. Nepřístupné vrcholy nesmí být zpřístupňovány výstavbou nových zajištěných cest

Výstavba zajištěných cest musí být obsažena v regionálních rozvojových konceptech, případně je mít na zřeteli. Rovněž je třeba usilovat o dohodu mezi regiony.

Intenzita zásahu

Při technickém vybavení zajištěných cest musí být postupováno podle zásady „tak málo, jak je možné a tolik, kolik je nutné“. Nákladné a náročné vybavení (např. Flying Fox etc.) nesmí být zřizovány samoučelně.

Lomy

Právě v případě zajištěných cest, které jsou v regionech středních hor zřizovány ze cvičných důvodů, mohou lomy představovat vhodnou alternativu k přírodním skalám.

Usměrňování návštěvnosti

Výstavba zajištěných cest může být cílevědomě nasazována k ovlivňování návštěvnosti. Nezpřístupněné oblasti ponechat v klidu, ve prospěch oblastí, které již mají turistickou infrastrukturu. V málo zpřístupněných územích nesmí být zřizována další dodatečné atraktivní místa.

4. Hospodářské aspekty

Podle způsobu a rozsahu projektu mohou zřízením zajištěné cesty vzniknout značné požadavky jak ve finanční, tak v organizační rovině. Již v přípravné fázi musí být zabezpečeno, že tyto budou překonány.

Prováděcí koncept

Prováděcí koncept spolu s podrobným projektovým plánem musí pokrýt následující body:

- finanční plán
- poradenství ve stavební fázi
- údržba a ošetřování
- smluvní závazek (a finanční zajištění) při eventuálním odstranění

5. Sportovní aspekty

Zohlednění sportovních aspektů při zřízení zajištěné cesty má závažný vliv na cílovou skupinu, schopnost prostoupit zajištěnou cestou a na bezpečnost. Konfliktům s ostatními uživatelskými skupinami je nutno zabránit.

Cílová skupina

Je nutno stanovit, jaká cílová skupina má být zřízením zajištěné cesty oslovena. Podle toho vznikají rozdílné nároky co se týče výšky, stejnorodosti obtížností, způsobu instalací, průběhu nebo délky, případně atraktivity cíle.

Objektivní nebezpečí (Alpine Gefahren)

Možnost objektivního (alpského) nebezpečí, jako úder po pádu kamene způsobený pohybem dalšího lanového družstva nebo bouřka spojená s expozicí musí být zohledněna a zmenšena vhodným výběrem trasy. Totéž platí pro specifické nebezpečí při přístupu a sestupu.

Ovlivnění stávajících lezeckých cest

Zřízení nové zajištěné cesty nesmí vést k tomu, že je zničen nebo poškozena existující výstup. Ve sporném případě je s odkazem na souhlas příslušné zájmové skupiny (viz. bod 4) možno dosáhnout dohody a zvážit význam stávající lezecké cesty s budoucím očekávaným významem nové zajištěné cesty.

Žádné zpřístupňování lezeckých vrcholů

Hory, jejichž vrcholy jsou dosažitelné pouze horolezeckou cestou, nesmí být zpřístupňovány zajištěnými cestami.

Informace a komunikace

U zajištěných cest může být na tabulích upozorněno na obvyklá nebezpečí, rovněž i na nutné vybavení, předpoklady, etc. Upozorněno musí být na atypická nebezpečí.

Obtížnost a možnost ústupu

Obtížnost na začátku zajištěné cesty musí umožnit představu o obtížnosti celé zajištěné cesty a schopnosti ji absolvovat. Při těžkých a velmi těžkých zajištěných cestách mohou být hned na nástupu ve zkušebním klíčovém místě odrazení nezpůsobilí zájemci. Obtížnost zajištěné cesty by měla být ohodnocena pomocí odpovídající stupnice (viz. pětistupňová Húslerova stupnice). Zásadně je třeba při zřizování zajištěných cest upřednostňovat lehčí, zvláště v oblastech, v nichž se jinak žádné zajištěné cesty nevyskytují. Podle způsobu a průběhu zajištěné cesty je třeba také dávat pozor na ústupovou možnost.

Životnost

Nové zajištěné cesty mohou být zřízeny jenom tam, kde lze očekávat trvalé využívání. Neboť instalace zůstává v přírodě i když návštěva opadne.

Technické aspekty

Způsob zřízení zajištěné cesty nehraje roli jenom z hlediska sportovního charakteru, ale i z pohledu požadavků na péči a údržbu. Znovu se opakující škody v důsledku tlaku sněhu, nebo pádu kamenů znamenají vyšší nároky na údržbu a mohou také vést k problémům s odpovědností.

Bezpečnostní standard

Zřízení zajištěné cesty musí odpovídat aktuálně platným bezpečnostním standardům. Alpské spolky jsou připraveny na vyžádání působit jako poradní orgán.

Schváleno na valné hromadě DAV (9.-10. listopadu 2007)